

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.VI.21.053/2020/7.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Gáspár Mónika előadó bíró

Dr. Vezekényi Ursula bíró

A felperes: felperes1

A felperes képviselője: Kovács András Ügyvédi Iroda cím1

Az alperes: alperes1

Az alperes képviselője: dr. Sipos Péter ügyvéd cím2

A per tárgya: marketing szolgáltatási díj

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.096/2020/10. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Budai Központi Kerületi Bíróság 10.Pg.22.410/2019/3-II. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak – külön felhívásra – 850.900 forint (nyolcszázötvenezer-kilencszáz) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A peres felek korábbi együttműködésük és üzleti kapcsolatuk után 2014. február 28-án együttműködési megállapodást kötöttek több vendéglátóhelyen történő sörforgalmazásra. A szerződés 8. pontjában foglaltak szerint – korábban szóban már létrejött megállapodásukra tekintettel – együttműködési megállapodásukat határozott időre, a 2014. január 1-jei hatályba lépésétől számított öt évre kötötték.

[2] Együttműködésük tekintetében – az 1. pontban írtak szerint – az alperes (tulajdonosként) vállalta, hogy a szerződésben tételesen megjelölt, szám szerint tizenhárom vendéglátóhelyen a szerződés tartama alatt sörtermék kategóriában kizárólag a felperes által gyártott vagy importált (forgalmazott) sörtermékek kerülnek értékesítésre. Az alperes kötelezettséget vállalt egyúttal – ellenérték fejében, a 4. pontban részletezettek szerint – reklám-, marketing- és piacszervezési szolgáltatások teljesítésére.

[3] Az 5. pont tartalmazta egyfelől, hogy annak érdekében, hogy a megállapodásban meghatározott időtartamra a piacszervezési kötelezettségét és a marketing-szolgáltatásait a D standardnak megfelelően teljesítse, az alperest a megállapodás teljes időtartamára rögzített valamennyi szolgáltatás ellenértékeként 6.700.000 Ft + áfa, összesen 8.509.000 Ft díj illeti meg. Rögzítették egyúttal a felek azt is, hogy amennyiben a megállapodás bármely okból a határozott időt megelőzően megszűnik, ellehetetlenül, vagy az alperes annak teljesítését megtagadja, úgy a fent közösen elfogadott szerződéses értéket az adott szerződéses eseménytől a tényleges visszafizetés napjáig számított, a mindenkorli jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő kamattal növelt értékben az alperes köteles a felperes részére visszafizetni. Kitért a megállapodás arra is, hogy a felperes saját belátása szerint szerződésszegés esetén dönthet úgy, hogy amennyiben a szerződésszegés csak valamely, vagy néhány üzemeltetőt érint, a díj arányos (adott vendéglátóhelyekre reklámérték és volumen alapján általa kiszámított) részét követeli vissza, az egész szerződés felmondása nélkül.

[4] A 8. pont a megállapodás öt éves időtartamán túl rögzítette, hogy a megállapodást az itt kiemelt esetektől eltekintve a határozott idő letelte előtt egyik szerződő fél sem mondhatja fel. Mindkét szerződő felet megillette ugyanakkor az azonnali hatályú felmondás joga abban az esetben, ha a másik szerződő fél valamely lényeges kötelezettségét súlyosan megszegi. A tulajdonos alperes részéről ilyen súlyos szerződésszegésnek minősítették többek között, ha a megállapodás 1. pontjában megjelölt vendéglátóhelyek üzemeltetői nem kötnek az ott meghatározott határidőn belül és feltételekkel egyedi szerződést a felperessel, illetve a konkurencia-tilalmi kikötések bármely fokú megsértését (idegen sör árusítása, idegen sör vagy konkurens cég reklámozása, népszerűsítése, bármilyen bizonyítható összejátszás, együttműködés konkurens céggel vagy cégekkel).

[5] Az alperes érdekeltségébe tartozó vendéglátóhelyek közül a V. Kft. 2014. végén jelentős tartozást halmozott fel, ezért részére a felperes a sörszállítást leállította. Leállította továbbá a sörszállítást a B. Bt. és K. J.-né egyéni vállalkozó felé is.- Az alperes 2015. április 13-án felszólította a felperest a sörszállítás helyreállítására a B. Bt. és K. J.-né egyéni vállalkozó tekintetében, egyúttal jelezte, hogy szándékában áll a V. Kft. által üzemeltetett ingatlanok kapcsán új üzemeltetővel szerződni.

[6] A felperes a kifogásolt helyeken a sörszállítást helyreállította. Ezt követően egyes márkákat érintően készlethiány, valamint idegen sörtermékek jelenlétét észlelte.

[7] Az alperes 2015. május 8-i levelében új bérlőt (P. Kft.) jelentett be a megjelölt vendéglátóegységek tekintetében, és az új bérlővel szerződéskötésre hívta fel a felperest.

[8] A felperes 2015. május 13-án súlyos szerződésszegés miatt azonnali hatállyal felmondta a felek együttműködési megállapodását. Arra hivatkozott, hogy az alperes a megjelölt vendéglátóegységek vonatkozásában nem tett eleget a változástól számított 20 napon belül bejelentési kötelezettségének, valamint hogy a keretszerződésben szereplő budapesti egységeket a szerződőktől eltérő üzemeltetők vezetik. Az alperes a 2015. május 20-i válaszlevelében közölte, hogy a felmondást megalapozatlannak, szerződésellenesnek tekinti.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[9] A felperes keresetében 8.509.000 Ft marketingszolgáltatási díj és járulékai megfizetésében kérte az alperes marasztalását a felek szerződése és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 200. § (1) bekezdése, 205. § (1) és (2) bekezdése, 312. § (2) bekezdése alapján.

[10] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

[11] Az elsőfokú bíróság a 10.Pg.24.325/2015/46. számú ítéletével a kereset szerint kötelezte az alperest 8.509.000 Ft és járulékai megfizetésére. Ítéletét az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék a 4.Gf.75.338/2019/3-II. számú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A másodfokú bíróság végzésének indokolása szerint a felperes az általa megjelölt felmondási okok miatt nem mondhatta fel a szerződést; egyik felmondási ok sem volt elfogadható a felmondás indokául: az alperesnek ugyanis nem volt szerződéses kötelezettsége a kifogásolt bejelentés, a budapesti egységek szerződéstől eltérő üzemeltetését pedig a felperes nem bizonyította. A megismételt eljárásra nézve egyrészt a lehetetlenülés körében megjelölt szerződésszegések kapcsán a bizonyítási teher kiosztását és a bizonyítási eljárás lefolytatását, másfelől a perbeli szerződés általános szerződési feltételeinek tisztázását írta elő.

[12] A megismételt eljárásban hozott, utóbb kijavított és kiegészített ítéletével az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában a lehetetlenülés körében írt alperesi szerződésszegés vizsgálatával kiemelte, hogy a felperes idetartozó előadását tekintve a V. Kft. felhalmozott vételárhátraléka nem volt vitás a felek között, továbbá az sem, hogy konkurens termékek is előfordultak az alperes egységeiben, azonban mindezt a felek megállapodása lehetővé tette. Az pedig, hogy a felperes teljes termékkínálata nem volt folyamatosan elérhető az egységekben, nem volt megállapítható a bizonyítási eljárás eredményeként. Mindettől függetlenül az elsőfokú bíróság álláspontja szerint egyik szerződésszegés sem volt elfogadható a lehetetlenülés okaként: az ügyben sem jogi vagy fizikai, sem érdekbeli vagy gazdasági okból nem következett be a teljesítés lehetetlenülése. Mindebből következően – lehetetlenülés hiányában – a felek megállapodása nem szűnt meg, a felperes rendkívüli felmondása ugyanakkor, ismertetett hibája miatt nem váltott ki joghatást, ezért nem jár vissza a felperesnek a kereset szerint követelt marketingdíj.

[13] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az alperest a kereset szerint marasztalta 8.509.000 Ft és járulékai megfizetésében.

[14] A jogerős ítélet indokolása elsőként azt tartalmazta, hogy az ügyben a másodfokú bíróság 4.Gf.75.338/2019/3-II. számú végzése már tartalmazza a felmondás megítélését: eszerint a felperes felmondása – az indokolásköteles rendkívüli felmondás okainak bizonyítása hiányában – nem váltotta ki a célzott joghatást. Mindez azt is jelentette, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak nem kellett tovább vizsgálnia a rendkívüli felmondást, sem az annak alapjául állított alperesi szerződésszegéseket.

[15] Rögzítette ezt követően a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 3. § (3) bekezdésében írt tájékoztatási kötelezettségének a szerződés lehetetlenülése tekintetében eleget tett. Ítéletében foglalt jogi álláspontja abban a részében helytálló, hogy a perbeli szerződés jogi kérdésekben adott általános szerződési feltételei a rendkívüli felmondást és a szerződés lehetetlenülésének kérdését nem érintették. Osztotta ezen felül a törvényszék az elsőfokú bíróság arra vonatkozó következtetését is, hogy az ügyben a teljesítés lehetlenné válásának sem jogi, sem fizikai, sem érdekbeli, sem gazdasági okok miatti bekövetkezése nem volt megállapítható, ezért a felperes az rPtk. 312. § (2) bekezdésére alapítottnan a teljesítés elmaradása miatt nem követelhetett kártérítést az alperestől.

[16] A másodfokú bíróság ugyanakkor az rPtk. 319. § (1) és (2) bekezdései, 216. § (1) bekezdése és 205. § (1) bekezdése együttes alkalmazásával arra jutott, hogy a jogellenes felmondáson felül megállapítható volt az ügyben a felek közös akaratnyilvánítása a perbeli szerződés ráutaló magatartással történt megszüntetésére. Figyelemmel arra, hogy a felek a szerződés megszüntetését nem kötötték írásbeli alakhoz – amennyiben nem így tettek volna, az rPtk. 218. § (3) bekezdésével lenne megállapítható –, illetve hogy a felmondás jogellenesnek bizonyult, miáltal a szerződést nem szüntette meg, azonban a felek a felmondást követően megállapíthatóan úgy jártak el, mintha a felmondás a szerződésüket megszüntette volna: a felperes a felmondást követően nem szállított az alperesnek, amit az alperes tudomásul vett, a felperes teljesítését nem kérte.

[17] A perbeli megállapodás 5. pontja 5. bekezdésének értelmezésével ugyanakkor megállapítható volt az is, hogy az alperes a 6.700.000 Ft + áfa, összesen 8.509.000 Ft és a kikötött mértékben a kamata visszafizetésére köteles a szerződés határozott időt megelőző bármely okból való megszűnése esetén. Az előzőek szerint megállapított, a szerződésnek a felek ráutaló magatartásával kifejezett közös megegyezéssel történt megszüntetése is kiváltotta az alperes visszafizetési kötelezettségét, miáltal a kereset megalapozottnak minősült. Kiemelte a törvényszék, hogy a szerződés 5. pontjának 1., 2. és 3. bekezdéséből kitűnően a vizsgált összeget a felperes nem az alperesnek, hanem az alperes jogelődjeinek fizette ki, amelytől függetlenül a visszafizetés kötelezettsége a szerződés szerint az alperest terhelte. Az alperesnek azösszegszerűség körében ez okból előadott vitatása ezért nem vezethetett eredményre.

Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

[18] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

[19] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 319. § (1) bekezdésébe, 205. § (1) bekezdésébe, 216. § (1) bekezdésébe, 312. § (2) bekezdésébe, 313. §-ába ütközően jogszabálysértő.

[20] Állította, hogy a jogerős ítélet tévesen következtetett az alperes ráutaló magatartására és a megállapodás közös megegyezésen alapuló megszüntetésére. Kiemelte, hogy a felperes 2015. május 13-i azonnali hatályú felmondásával szemben a 2015. május 20-i levelében közölte, hogy a felmondást megalapozatlannak és szerződésellenesnek tekinti, egyúttal azt is, hogy a felperes felmondását jogfenntartás mellett kizárólag kényszerűségből veszi tudomásul, az ebből eredő jogai későbbi érvényesítéséről nem mond le. Az alperes a teljesítés jogellenes felmondással okozott megtagadását és a lehetetlenülést kényszerűségből vette tudomásul, a sörscapoló berendezéseket a felperesnek visszaadta, mindez azonban nem jelenti álláspontja szerint, hogy ráutaló magatartással hozzájárult volna a szerződés közös akaratlan alapuló megszüntetéséhez. Hangsúlyozta, hogy nem mondott le a felperes szerződésszegése következményeinek érvényesítéséről sem. Ellenkérelmében következetesen állította az együttműködési megállapodás jogellenes felmondását a felperes részéről, továbbá azt is, hogy a felperes ezáltal a teljesítést megtagadta. Védekezése azon alapult, hogy a felperes

felmondása az alapszerződést vagy lehetetlenüléssel az rPtk. 312. § (3) bekezdése szerint, vagy pedig a teljesítés megtagadásán keresztül az rPtk. 313. § alkalmazásával irányadó rPtk. 312. § (3) bekezdése szerint szüntette meg. Az alperes mindkét esetben szabadult a tartozása alól.

[21] A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályban fenntartására irányult. Egyetértett a jogerős ítélet indokaival.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[22] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az ott megjelölt okból nem találta jogszabálysértőnek.

[23] Elsőként a felülvizsgálati eljárás lényegével és korlátaival összefüggésben azt emeli ki, hogy a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslat jellegéből következően a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye [rPp. 275. § (2) bekezdés]. Az rPp. 272.§ (1) és (2) bekezdéséből, valamint a 275. § (1) bekezdésből következően – miként azokat az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmezte – felülbírálati jogkörét a Kúria az adott ügyben nem irányadó, három kivételtől eltekintve, a felülvizsgálati kérelem korlátján belül, a hatvannapos határidőben érkezett perorvoslati kérelemben – a jogszabálysértés és azzal összhangban a megsértett jogszabályhely megjelölésével, valamint a jogorvoslati kérelem indokainak ismertetésével – előadott jogszabálysértések vizsgálatával gyakorolhatja. Mivel a felülvizsgálati kérelem nem érintette a jogerős ítéletet a felmondás jogellenességét megállapító részében, az előzőekből következően nem voltak érdemben vizsgálhatók a felek részéről a felülvizsgálati eljárásban, a felülvizsgálati kérelem határidejét követően újonnan előadott körülmények és pótlólag csatolt bizonyítékok arra nézve, hogy az együttműködési megállapodás hatálya alá tartozó vendéglátóegységek mikortól és milyen terjedelemben forgalmaztak a felperesétől eltérő, így Bo termékeket.

[24] Abból pedig, hogy a Kúria felülbírálati jogköre a felperes felmondásának kérdésére nem terjedt ki, következett az is, hogy a jogerős ítélet abban a körben, hogy a felek közti együttműködési megállapodás felperes általi felmondása jogellenesnek minősült, irányadó volt a felülvizsgálati eljárásban.

[25] Megalapozottan hivatkozott a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet abban jelentkező hibájára, hogy az ügyben másodfokon eljáró bíróság az rPtk. 319. § (1) bekezdésének, 205. § (1) bekezdésének, 216. § (1) bekezdésének téves értelmezésével következtetett a perbeli együttműködési megállapodás közös akaratnyilvánításon alapuló megszüntetésére. A jogerős ítélet jogi álláspontjától eltérően önmagában az a körülmény, hogy az alperes az általa egyébként következetesen kifogásolt és vitatott felmondás ellenére igényét a szerződés teljesítése iránt nem érvényesítette, – az alperest az alábbiakban részletezettek szerint megillető választási jogra (rPtk. 313. §) is tekintettel – nem tette megállapíthatóvá a felek közös akaratát a szerződés megszüntetésében, sem pedig azt, hogy a szerződés megszüntetésének megfelelő tényleges állapot a felek egyező akaratából jött volna létre.

[26] Leszögezi a Kúria, hogy a szerződésszegésre alapított felmondást jogszerűtlenné teszi, amennyiben nem felel meg a szerződés érvényes rendelkezéseinek, avagy a rá irányadó jogszabályoknak, akár azért, mert a felmondásban megjelölt indok nem áll fenn, miáltal a felmondás nem tekinthető alaposnak. Amennyiben a szerződő felek egyike – mint jelen ügyben a jogerős ítélet felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálható megállapítása szerint a felperes – jogellenes felmondással zárja le az adott jogviszonyt és így szünteti meg saját szerződéses teljesítését, az részéről a teljesítés jogos ok nélküli megtagadásának minősül.

Erre az esetre pedig az rPtk. 313. §-a lehetővé teszi a másik fél számára, hogy válasszon a késedelem és a lehetetlenülés következményeinek alkalmazása között. Amennyiben a másik fél a késedelem következményeit választja, ez esetben van mód arra – többek között –, hogy a szerződés teljesítését követelje az rPtk. 300. § (1) bekezdése szerint. Ellenkező esetben viszont, vagyis ha a választásra jogosult fél a lehetetlenülés szabályai szerint kíván fellépni – ahogy tette ezt az alperes is a perben –, annak jogkövetkezménye egyrészt, hogy a teljesítés lehetetlenné válása miatt a szerződést megszűntnek kell tekinteni, felmerül továbbá a lehetetlenné válásért nem felelős fél oldalán a saját teljesítési kötelezettsége alóli szabadulás, ezen túlmenően pedig a kártérítési igény érvényesítésének lehetősége (rPtk. 312. §).

[27] A jogerős ítélet az rPtk. előzőekben végig vitt szabályozására ugyan nem volt tekintettel, gyakorlatilag az rPtk. 207. § (1) bekezdésének alkalmazásával, egyedül a felek közti együttműködési megállapodás 5. pontjának értelmezésével következtetett az alperes szerződésben előírt, a marketingszolgáltatási díj visszafizetésére vonatkozó kötelezettségére, így kialakított jogi álláspontja azonban az alábbiak szerint nem volt jogszabálysértő.

[28] A törvényszék következtetésével a Kúria azzal a kiegészítéssel értett egyet, hogy a felek az rPtk. diszpozitív szabályaitól, így akár a lehetetlenülés körében is eltérhettek a megállapodásukkal [rPtk. 200. § (1) bekezdés]. A peres felek megállapíthatóan ezt tették a vizsgált megállapodás 5. pontjában, amikor arra az esetre, ha megállapodásuk bármely okból megszűnik a határozott időt megelőzően (akkor is, ha ellehetetlenül, vagy az alperes annak teljesítését megtagadja), előírták, hogy az alperes a korábban közösen elfogadott teljes szerződéses értéket, vagyis a marketingszolgáltatás felperes részéről már teljesített 8.509.000 Ft díját – a mindenkorin jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő kamattal növelten – köteles visszafizetni a felperesnek.

[29] Megjegyzi a Kúria, hogy az együttműködési megállapodás 5. pontjából és az alperes perbeli eladásából egyaránt kitűnően, a feleknek a marketingszolgáltatási díj elszámolásával kapcsolatos megállapodása háttérében az húzódhat, hogy a marketingszolgáltatási díjként elfogadott összeget a felperes korábbi szerződéses kapcsolatok alapján már megfizette, mégpedig a perbeli megállapodás értelmében az alperes részéről jogutódként átvett szerződésekkel összefüggésben (5. pont 2. és 4. bekezdés). Míg az alperes maga az általa „jogutódként” átvett szerződésekkel kapcsolatban „jogelődjével” külön elszámolt, a felperes által korábban megfizetett 8.509.000 Ft-ot tekintve a felek az együttműködési megállapodás 5. pontjában és az ott írtak szerint állapodtak meg. Eszerint a „pénzmozgást nem igénylő” tételt a felek a teljes szerződéses időtartamra marketingszolgáltatási díjként elfogadták, vagyis abban az esetben, ha a felek szerződéses együttműködése a kikötött ötéves időtartamban fennmarad, az alperesnek részben sem kellett visszafizetni a vizsgált összeget. Ugyanakkor a szerződés bármely okból történő időelőtti megszűnésének esetére a felek úgy állapodtak meg

a 8.509.000 Ft elszámolására tartozóan, hogy az alperes a teljes összeget visszafizetni tartozik a felperesnek.

[30] Egyebekben az előzőeknek megfelel az alperes törvényes képviselőjének perben tett nyilatkozata is (10.Pg.24.325/2015/41. számú tárgyalási jegyzőkönyv 15. oldal utolsó bekezdés), amikor nemcsak arról nyilatkozott, hogy „egy fillér marketing díjat nem kapott”, de beszámolt arról is, hogy a keresettel követelt összeg átvállalt tartozást takar. Az alperes a szerződés vonatkozó tartalmát a perben nem vitatta, a kikötést nem támadta.

[31] A felek együttműködési megállapodása perben nem támadott 5. pontjának értelmezésével ezért helytálló a jogerős ítélet következtetése arra, hogy az együttműködési megállapodás időellőti megszűnésével – a felek részéről így meghatározott feltétellel – beállt az alperes visszafizetési kötelezettsége a részére marketingszolgáltatási díjként elfogadott összegre, ami megalapozottá tette a keresetet.

[32] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[33] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes áfával növelt ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költsége, valamint az alperes illetékfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj összegét a kifejtett tevékenység mérlegelésével a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdései, valamint a 4/A. §-a alkalmazásával állapította meg.

[34] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[35] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. szeptember 28.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Vezekényi
Ursula s.k. bíró